

**TIPURI DE RELAȚII MACROSISTEMICE ÎN CADRUL SVF:
ABORDARE CONTRASTIVĂ ÎN LIMBILE ROMÂNĂ, GERMANĂ,
ENGLEZĂ, ITALIANĂ ȘI SPANIOLĂ /**

**TYPES OF MACROSYSTEMIC RELATIONSHIPS IN VFP:
CONTRASTIVE APPROACH BASED ON ROMANIAN, GERMAN,
ENGLISH, ITALIAN AND SPANISH LANGUAGES**

Gina MĂCIUCĂ

Professor, Ph.D.

("Ștefan cel Mare" University of Suceava, Romania)

ginamaciuca@litere.usv.ro, <https://orcid.org/0009-0006-0319-3815>

Abstract

In the article, we deal with the main types of relationships that are established between functional verbal phrases and substitute verbs, it being known that linguistic reality offers us extremely few cases of absolute synonymy. Therefore, given that the natural tendency of natural languages is to operate a rigorous selection, eliminating as much as possible the broader structures that contradict the principle of economy of linguistic means, and, even more so, those that prove to be semantically redundant, the logical premise from which we start is that functional verbal phrases contain, at least, a specific sem – sometimes perceptible only at the level of the deep structure – and which justifies the permanence of these di-, tri- or even tetralexematic¹ structures throughout the centuries.

Keywords: *macrosystemic relationships, contrastive approach, functional verbal phrases, substitute verbs, absolute synonymy*

Rezumat

În articol, tratăm principalele tipuri de relații care se stabilesc între sintagmele verbale funcționale și verbele-substitut, cunoscut fiind faptul că realitatea lingvistică ne oferă extrem de puține cazuri de sinonimie absolută. Așadar, în condițiile în care tendința firească a limbilor naturale este de a opera o selecție riguroasă, eliminând pe cât posibil structurile mai ample, care contravin principiului economiei de mijloace lingvistice, și, cu atât mai mult, pe cele care se dovedesc a fi și redundante semantic, premisa logică de la care se pornește este că sintagmele verbale funcționale conțin, cel puțin, un sem specific – perceptibil uneori doar la nivelul structurii profunde –, și care justifică perenitatea acestor structuri di-, tri- sau chiar tetralexematice¹ de-a lungul secolelor.

Cuvinte-cheie: *relații macrosistemice, abordare contrastivă, sintagme verbale funcționale, verbe-substitut, sinonimie absolută*

1. Alternative aspectuale

Spre deosebire de substitutul verbal, care, cel mai adesea, necesită una, două, sau chiar o serie întreagă de compliniri lexematice pentru redarea unui anumit tip aspectual lexical (numit și „Aktionsart”), sintagma verbală funcțională se dovedește, nu de puține ori, mijlocul de exprimare mai economic pe care vorbitorul îl are la dispoziție, așa cum ne-o demonstrează următoarele exemple:

Rom.: *a restabili ordinea* = a face să fie din nou în ordine,

Germ.: *zum Lachen bringen* = verursachen, dass X zu lachen anfängt,

Engl.: *fall out of love* = not love any more.

Din pletora de tipuri aspectuale pe care sintagmele verbale funcționale le pot reflecta, cel mai bine reprezentate sunt cel transformativ – cu subtipurile ingresiv (sau 'incoativ') și egresiv (sau 'concluziv') și imperfectiv – cu subtipurile durativ și iterativ, precum și tipurile mixte rezultate prin combinarea fiecăruia dintre primele două cu aspectul cauzativ. Exemplificăm mai jos folosind sintagme verbale funcționale din toate cele cinci limbi analizate, însoțite de descrierea semantică în paranteză: (1) *a ajunge la un acord* [+ egresiv], *a intra în acțiune* [+ ingresiv], *a pune la arest* [+ ingresiv, + cauzativ], *a ține în arest* [+ durativ, + cauzativ], *a retrage din circulație* [+ egresiv, + cauzativ], *a fi în uz* [+ durativ]; (2) *in Angst versetzen* [+ ingresiv, + cauzativ], *in Bewegung sein* [+ durativ], *in den Besitz kommen* [+ ingresiv], *außer Betrieb setzen* [+ egresiv, + cauzativ], *außer Gebrauch kommen* [+ egresiv], *in Haft halten* [+ durativ, + cauzativ]; (3) *get into an argument* [+ingresiv], *bring to public attention* [+ ingresiv, + cauzativ], *be in blossom* [+ durativ], *keep in check* [+ durativ, + cauzativ], *fall into disuse* [+egresiv], *bring to an end* [+ egresiv, + cauzativ]; (4) *venire al mondo* [+ ingresiv], *arrivare a una conclusione* [+ egresiv], *portare a termine* [+ egresiv, + cauzativ], *tenere in deposito* [+ durativ, + cauzativ], *mettere in carica* [+ ingresiv, + cauzativ], *stare di guardia* [+ durativ]; (5) *entrar en sospechas* [+ ingresiv], *estar en asecho* [+ durativ], *sacar fuera de servicio* [+ egresiv, + cauzativ], *poner en funcionamiento* [+ ingresiv, + cauzativ], *salir del combate* [+ egresiv], *tener in jaque* [+ durativ, + cauzativ].

Diferențele aspectuale între sintagma verbală funcțională și substitutul verbal monolexemic apar cel mai pregnant în zona verbelor durative de tipul *a circula*, *a discuta*, *a funcționa*, *a se mișca*, *a poseda*, *a răbda*, *a se teme*, *a uzita*, față de care sintagmele verbale funcționale reprezintă variante îmbogățite semantic prin nuanțele aspectuale [+ ingresiv] sau [+ egresiv] exprimate: *a intra/pune în circulație/discuție/funcțiune/uz*, *a scoate/a ieși din răbdări*, *a-și pierde răbdarea*, *a intra/băga frica/teama în*.

Unele sintagme verbale care includ substantive cu funcție semipartitivă pot reda nuanțe aspectuale perfective, mai precis punctuale. Astfel, dacă verbele-substitut *a geme*, *a ofta*, *a striga* aparțin de regulă subtipului iterativ al imperfectivului, sintagmele verbale funcționale *a scoate un geamăt/oftat/strigăt* exprimă acțiuni care se petrec o singură dată (cf și germ: *einen Schrei/Seufzer ausstoßen*; engl.: *utter a cry*, *give a groan*, *heave a sigh*; it.: *cacciare un sospiro*, *levare un grido*; sp.: *soltar un grito/quejido*, *lanzar un suspiro*).

În aceeași zonă semantică, se înscriu și *a lua o gură/înghițitură*, *a trage o dușcă* (cf. și germ.: *einen Schluck nehmen/tun*, engl.: *have /take a sip/gulp*, *take a mouthful*, *prendere una sorsata*, sp.: *tomar un sorbo/buche*, *echar/apurar/tomar un trago*).

Dacă sintagmele verbale funcționale de felul celor enumerate mai sus au valoare diminutivală, întrucât se referă doar la un anumit moment dintr-o secvență termoporală, altele, deși construite pe același tipar verbal, sunt folosite ca variante diafazice augmentative, de ex. *a trage o bătaie/o beție/un bocet/*

un cheff/un somn (cf. germ.: *jdm Prügel austeilen/verabreichen, ein Gelage/ eine Zecherei veranstalten, (Weh)Klagen ausstoßen*; engl.: *give s.o. a beating/ dusting/ licking/spanking/thrashing, go out on the booze, go on the drinking spree, have a weep/wail, take one's rest*; it.: *fare una sbornia, prendere a bastonate, prendere un sonno*; sp.: *darle/propinarle (a uno) una paliza/tunda/zurra, pillar/pescar una borrachera, correr(se) una juerga, echar un sueño*).

Pe o treaptă stilistică superioară se situează sintagmele verbale funcționale cu o structură complexă precum *a trage un pui de somn* [= *adormi puțin*] și *a trage o mamă de bătaie* [= *a bate zdravăn*], unde substantivele *pui* și *mamă* dețin, pe lângă funcția partitivă, și pe cea diminutivală, respectiv augmentativă (cf. și germ.: *ein Schläfchen halten/machen, jdm eine (gehörige/ordentliche/tüchtige) Tracht Prügel aufmessen/verabreichen*; engl.: *have a nice little snooze, give s.o. a good spanking*; it.: *schiacciare un pisolino/sonnellino*; sp.: *echar un sueñecito, dar una buena/menuda paliza, dar/pegar/propinar/sacudir una zurra*).

În finalul secțiunii, vom discuta o altă situație paradoxală, în care verbul funcțional deține semul aspectual opus celui al sintagmei verbale funcționale în ansamblu, și, implicit, al substitutului verbal monolexematic sau al parafrizei care îl include pe acesta din urmă. Să analizăm, de pildă, sintagmele *a-și ieși din minți* și *a-și ieși din răbdări*, unde, prin analogie cu exemple precum *a ieși din funcțiune/uz* [= *a NU mai funcționa/fi utilizat/a înceta să mai funcționeze/fie utilizat*], ne-am aștepta ca sintagma în ansamblul său să fie purtătoarea aceluiași sem aspectual cu al verbului funcțional, recte cel egresiv. Substitutele verbale mono- și, respectiv, dilexematice ale celor două construcții – *a înnebuni* și *a se enerva* – indică însă tocmai contrariul, și anume faptul că sunt posesoare ale unor seme ingressive². Sintagma verbală funcțională din engleză *fall into disuse* [= *NOT to be used anymore*] ilustrează un paradox similar, doar cu o dinamică macrosistemică inversată, generată de opoziția semantică dintre componenta nominală și verbul-substitut. Altfel spus, verbul funcțional împreună cu prepoziția indică ingresivitate, pe când parafraza sensului sintagmei trimite clar spre o interpretare egresivă. De data aceasta, consonanțele se stabilesc cu două dintre limbile romanice analizate, italiana și spaniola (cf. it.: *cadere in disuso*, sp.: *caer/entrar en desuso*), în timp ce a treia limbă romanică, româna, și cealaltă limbă germanică, germana, preferă să se supună unei logici mai riguroase, și, în consecință, să facă opinie separată³ (cf. rom.: *a ieși din uz*, germ.: *außer Gebrauch kommen*).

2. Reorganizarea structurii sintactice și modalizarea enunțului

Cel mai frecvent tip de alternanță sub raportul diatezei între sintagma verbală funcțională și verbul-substitut este cel *activ-pasiv*. Mai precis, deși verbul funcțional din sintagmă este în structura superficială la diateza activă, sensul sintagmei, în structura de profunzime, este pasiv, și, prin urmare, echivalarea semantică se poate face doar printr-o construcție pasivă a verbului-substitut. Este motivul pentru care am numit acest subtip oarecum camuflat al categoriei gramaticale în discuție, pasiv "implicit" sau "semantic"⁴.

Exemplele de mai jos sunt edificatoare în acest sens: (1) în română: *a fi în discuție* = a fi discutat, *a cădea în dizgrație* = a fi dizgrațiat, *a sta la expoziție* = a fi expus, *a-și găsi expresia* = a fi exprimat, *a fi în fabricație* = a fi fabricat, *a se bucura de respect* = a fi respectat, *a ajunge/ a se face de rușine* = a fi rușinat, *a fi sub supraveghere* = a fi supravegheat, *a merge la tipar* = a fi tipărit, *a cădea în uitare* = a fi uitat, *a fi în uz* = a fi uzitat/folosit, *a fi la vedere* = a fi văzut; (2) în germană: *zur Abstimmung kommen*, *zur Anwendung gelangen*, *zur Aufführung kommen*, *Beachtung finden*, *in Betracht kommen*, *in Gebrauch sein*, *in Herstellung sein*, *eine Schädigung erleiden*, *in Umlauf sein*, *eine Veränderung erfahren/erleiden*, *eine Verbesserung erleiden*, *in Vergessenheit geraten*; (3) în engleză: *come under attack*, *undergo a change*, *get into circulation*, *come under consideration*, *suffer a damage*, *undergo an improvement*, *fall into oblivion*, *be in production*, *be in use*, *come to a vote*; (4) în italiană: *andare in onda*, *andare in scena*; (5) în spaniolă: *gozar de respeto*, *estar bajo vigilancia*, *caer en el olvido*.

Unele dintre verbele-substitut ale sintagmelor verbale funcționale românești enumerate mai sus pot fi întrebuințate și la reflexivul impersonal (cf. *a se discuta*, *a se fabrica*, *a se folosi*, *a se tipări*, *a se vedea*).

O serie de alte perechi ilustrează opoziția *activ vs reflexiv* propriu-zis, de exemplu *a cădea în desuetudine* = a se învechi, *a cădea în ruină* = a se ruina, *a avea încredere* = a se încrede, *a ieși la pensie* = a se pensiona (v. și germ.: *zur Deckung kommen*, *seinen Niederschlag finden*; I *giungere a maturità*; S *caer en desuso*, *entrar en uso*, *batir en retirada*).

În afara diferențelor prezentate mai sus în această secțiune, unele sintagme verbale funcționale pot încorpora și seme ale modalității, care nu se regăsesc în verbele-substitut corespunzătoare. Așa, de exemplu, parafrazacea mai fidelă a sintagmei *a fi de vânzare* este "*care poate fi vândut/ă*" – sau, după logica unui receptor interesat al enunțului: "*care poate fi cumpărat*" (cf. germ.: *zum Verkauf stehen*, engl.: *be for/on sale*, it.: *essere in vendita*, sp.: *estar a la/ de/ en venta*). Amalgamarea nuanței modale cu pasivul implicit apare și în sintagme cu verbe funcționale marginale, întrebuințate cu precădere în stilul elevat, precum *a necesita o explicație* [= *a trebui să fie explicat*] (cf. germ.: *einer Erklärung bedürfen*, engl.: *require an explanation*, it.: *esigere/necessitare una spiegazione/ un chiarimento*, sp.: *necesitar explicaciones*).

Un caz nu mai puțin interesant, în care subiectul gramatical al sintagmelor verbale funcționale modale devine obiectul/complementul prepozițional al verbului substituit, îl constituie exemplul *a fi la dispoziția (cuiva)* [= *a putea dispune (de)*] (cf. germ.: *(jdm) zur Verfügung stehen*, engl.: *be at s.o's disposal*, it.: *essere a disposizione di q/c*, sp.: *estar a disposición (de alguien)*).

3. Modificarea valenței sintactice

Data fiind relativa fosilizare semantică a sintagmelor verbale funcționale, putem vorbi de stabilirea unor dependențe sintactice doar în exteriorul său. Prin raportarea la valența sintactică a verbului-substituit, aceste construcții verbale pot fi subcategorizate în trei grupe distincte:

- a) sintagme verbale funcționale, echivalente sintactic cu verbul-substitut (SVF $\equiv$ VS), cum sunt: *a intra în acțiune* - *a acționa*, *a-și găsi adăpost* - *a se adăposti*, *a veni în ajutorul* - *a ajuta*⁵, *a pune în aplicare* - *a aplica*, *a se lua la ceartă* - *a se certa*, *a ajunge la o concluzie* - *a concluziona/conchide*, *a fi în circulație* - *a circula*, *a pune în mișcare* - *a mișca*. În cazul acestor sintagme, perenitatea lor se justifică prin intervenția altor tipuri de diferențe, investigate în secțiunile precedente sau următoare, respectiv cele aspectuale, diafazice sau de focalizare în cadrul enunțului.
- b) sintagme verbale funcționale care ridică valența verbului-substitut (SVF>VS), de tipul: *a pune în circulație* > *a circula*, *a scoate din circulație* > *a circula*, *a pune în funcțiune* > *a funcționa*, *a da speranțe* (cuiva) > *a spera*.
- c) sintagme verbale funcționale care coboară valența verbului-substitut (numite și „recesive”) (SVF<VS), precum: *a crea confuzie* < *a confuziona*, *a fi în cunoștință (de cauză)* < *a cunoaște*, *a ieși în relief* < *a reliefa*, *a fi sub/merge la tipar* < *a tipări*, *a cădea în uitare* < *a uita*, *a intra în uz* < *a uzita*, *a fi în fabricație* < *a fabrica*, *a fi/ieși la vedere* < *a vedea*, *a prinde curaj* < *a (se) încuraja*, *a face curățenie* < *a curăța*.

4. Schimbarea perspectivei de focalizare în cadrul enunțului

Sintagmele verbale funcționale suint adesea utilizate ca mărci lingvistice ale focalizării componentei substantivale. Forța rematică rezidă tocmai în faptul că elementul nominal funcțional este, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, purtătorul semnelor de bază ale verbului substituit⁶, și e amplificată de complinirile pe care cel dintâi le poate primi sub forma determinativelor adjectivale⁷. A se compara în această privință „Îl trimite la *moarte sigură*” vs „Cu *siguranță* va muri”, „A căzut într-un *somn adânc*” vs „A adormit *profund*”, „Din păcate, mi-a dat *false speranțe*” vs „Am sperat, din păcate, în *van*”.

În enunțurile în care apare verbul-substitut, accentul emfatic cade doar pe complementul circumstanțial (*cu siguranță, profund, în van*), pe când în cele cu sintagme verbale funcționale, acesta scoate în evidență și cea mai importantă parte a segmentului informațional (*moarte sigură, somn adânc, false speranțe*).

Mai mult, perifriza nominală permite fără dificultate inițierea unei stratageme sintactice prin care elementul nominal este dislocat din poziția sa normală postverbală și plasat emfatic la începutul enunțului, de exemplu: „Stupide întrebări mai *pui!*” vs „Prostește mai *întrebi!*(?)⁸”.

Schimbarea perspectivei de focalizare în enunțurile care includ sintagme verbale funcționale depinde în mod direct de stabilitatea lor morfologică și coeziunea semantică. Prin urmare, orice scindare nepermisă a perifrazelor nominale de acest tip vectorizează rematizarea în sens invers, rezultatul nefast fiind că accentul se deplasează pe verbul funcțional, atenuat semantic, și deci fără importanță informațională. Cu cât segmentul disruptiv este mai lung, cu atât mai mare e și tendința auditorului/cititorului de a descompune sintagma semantic și morfologic, așa cum indică fără dubiu și exemplele de

mai jos: „*A cedat într-un final, dar numai după îndelungate rugăminți și insistențe din partea tuturor celor prezenți, tentației*”.

5. Variații diafazeice

Precizând de la bun început că spațiul restrâns al acestei secțiuni nu ne permite să intrăm în detalii de mare finețe, ne vom limita la ilustrarea deviațiilor stilistice în cele două sensuri de bază: de la stilul informal la cel formal și invers.

În genere, sintagmele verbale funcționale care au, în componența lor, verbe funcționale centrale și substantive ce îndeplinesc simultan condițiile de a face parte din fondul principal lexical și de a se situa în primele două treimi pe o scară imaginară a abstractivității, aparțin de obicei stilului mai puțin formal, ca de exemplu: *a pune capăt, a se lua la ceartă, a da dovadă (de), a da foc, a-i fi frică, a o lua la fugă, a sta pe gânduri, a-și face griji, a avea încredere, a lua locul, a ține minte, a face parte (din), a face de rușine, a da de veste, a da vina pe*. Unele dintre exemplele de mai sus ilustrează deviația stilistică de la registrul formal al verbului-substituit la cel informal al sintagmei verbale funcționale: *a da foc* - *a incendia*, *a ține minte* - *a memora*, *a face parte (din)* - *a aparține*, *a trage la răspundere* - *a responsabiliza*, *a da de veste* - *a înștiința/ informa⁹*, *a da vina (pe)* - *a învinovăți/ acuza*.

Celălalt tip de alternanță stilistică este reprezentat cu precădere de sintagme formate din verbe marginale și substantive plasate în intervalul celor două treimi superioare pe aceeași scară imaginară a abstractivității, și care nu fac parte din fondul principal lexical, în special neologisme, sau de sintagme verbale funcționale aparținând unei subclase mixte obținută prin amalgamarea primelor două categorii. Exemplele de mai jos ilustrează toate cele trei categorii: *a ajunge la un acord* - *a se înțelege*, *a supune unei analize* - *a analiza*, *a-și exprima dorința* - *a dori*, *a-și găsi expresia* - *a (fi) exprima(t)*, *a ceda ispitei* - *a se lăsa ispitit*, *a exercita influență (asupra)* - *a influența*, *a reîmprospăta memoria* - *a reaminti*, *a (i se) șterge din memorie* - *a uita/face să uite*, *a-și găsi moartea* - *a muri*, *a comite un omor* - *a omori*, *a acorda permisiunea* - *a permite*, *a nutri respect/speranță/ură* - *a respecta/spera/uri*, *a cruța viața* - *a nu omori/ucide*, *a plăti cu viața* - *a muri*, *a readuce la viață* - *a (re)învia*.

Trebuie remarcat aici că sintagmele verbale funcționale *a plăti cu/ a-și pierde viața*, pe lângă faptul că aparțin stilului elevat, au și o valoare eufemistică suplimentară în raport cu verbul substituit. Un alt paradox îl constituie semele definitorii opuse ale celor doi protagoniști semantici: [+viu], în cazul elementului nominal funcțional *viață*, și [-viu], în cazul verbului substituit *a muri*¹⁰.

Există și variante diastratice ale construcțiilor verbale în discuție, cum sunt, de pildă, cele hiperspecializate ale sintagmei verbale funcționale *a da în judecată*: *a acționa în/cita la judecată*, *a chema/traduce în fața justiției*, *a traduce în instanță*, a căror utilizare este limitată exclusiv la jargonul juridic (cf. germ.: *eine gerichtliche Untersuchung gegen jdn verlangen, ein Verfahren gegen jdn einleiten/eröffnen*; engl.: *bring to justice/trial, take (s.o.) to court, put on trial*; it.: *chiamare in giustizia*; sp.: *llevar/someter a juicio, demandar/pedir juicio*).

6. Sintagma verbală funcțională cu unic semnificant lingvistic

Argumentul forte care explică perenitatea sintagmelor verbale funcționale este absența unui mono- sau dilexem verbal cvasiechivalent semantic.

Cel expus mai sus este cazul extrem pe care îl vom discuta în finalul acestei secțiuni. O serie de sintagme verbale funcționale au ca substitut un dilexem verbal – majoritatea sub forma verbelor reflexive –, sau o secvență dilexematică alcătuită dintr-un verb copulativ (*a fi/deveni/rămâne/face*) și un nume predicativ, exprimat, de obicei, printr-un adjectiv propriu-zis sau un participiu, cu alte cuvinte, printr-un predicat nominal. Așa sunt, de exemplu: *a face curățenie (în X)* - a face (X) curat/ă, *a purta doliu* - a fi îndoliat, *a fi în floare* - a fi înflorit, *a căpăta importanță* - a deveni important, *a ajunge la majorat* - a deveni major, *a avea/da prioritate* - a fi/face sa fie¹¹ prioritar, *a intra/rămâne în vigoare* - a deveni/ramâne valabil.

Aproape toate sintagmele enumerate sunt preferate de vorbitori în detrimentul substitutelor dilexematice. Aceeași atitudine preferențială manifestă vorbitorii și față de sintagmele verbale funcționale cu substitut verbal monolexematic precum *a-și ține răsuflarea/respirația* – în cazul cărora *a nu mai răsufla/respira* se folosesc de regulă doar ca purtători ai semului [+ involuntar], cu implicația că subiectul în cauză a trecut în lumea dreptilor –, sau *a da în spic* – unde *a înspica* aparține stilului popular (cf. și germ.: *in Ähren schießen* vs *sich ähren* (pop.), engl.: *shoot into/put forth ears* vs *to ear* (livr.), *mettere la spiga/far la spiga* vs *spigare*, sp.: *echar espigas* vs *espigar* (livr.)).

În cazul altor sintagme verbale funcționale, echivalarea se poate realiza doar intrasistemic, adică tot în interiorul sistemului de perifraze nominale. Astfel, pentru *a-și face efectul*¹² DEX-ul inserează următoarele parafraze: „a da un anumit rezultat, a avea consecința scontată”.

În fine, dar nu în ultimul rând, există unele sintagme verbale funcționale care dețin supremația absolută, pentru simplul fapt că sunt semnificanți unici ai sensului respectiv. Așa, de exemplu, sintagme precum *a face focul* (în germ.: *Feuer machen*, în engl.: *make a fire*, *accendere il fuoco*, în sp.: *hacer (el) fuego* – într-una dintre accepții), *a face zgomot* (cf. Eng.: *make a/(so) much noise*, it.: *fare rumore*, sp.: *hacer ruido*, dar germ.: *Lärm machen* = *lärm*en), sau *catch a cold* din engleză (cf. și it. *prendere un raffreddore/un' infreddatura*¹³).

Având în vedere cele expuse mai sus, ca și, de altfel, în întreaga lucrare, putem conchide că, departe de a fi exponente ale unui stil nominal căzut în desuetudine sau ale unei exprimări prolixă – așa cum au opinat, în secolul trecut, o serie de partizani înfocați ai stilului verbal¹⁴ –, sintagmele verbale funcționale oferă, atunci când sunt folosite cu moderație, alternative viabile de dinamizare și reconfigurare informațională a discursului, la care un orator sau scriitor talentat nu se sfiește să recurgă pentru a seduce iremediabil auditorii, respectiv cititorii avizați și din ce în ce mai exigenți ai zilelor noastre.

Note

¹Avem în vedere aici sintagme verbale funcționale cu prepoziții postnominale (v. Măciucă, 2005, pp. 42-56).

²A se vedea analiza detaliată a exemplelor în Măciucă, 2005, p. 67, unde autoarea propune denumirea de aspect “tranzitiv” pentru asemenea cazuri.

³În realitate, poziția limbilor engleză, italiană și spaniolă e divergentă numai în ceea ce privește primul caz descris, cu diagrame vectoriale diametral opuse, pentru că și aceste limbi au în arsenalul lor sintagme verbale funcționale care își mențin nealterată relația logică cu verbul-substitut: *E go out of use, cadere dall' uso, S caer/salir fuera de uso*.

⁴Vezi Măciucă, 2005, p. 68.

⁵Avem în vedere aici doar satisfacerea aceluiași tip de valență (de ex. intransitiv-intransitiv, monotransitiv-monotransitiv, ditransitiv-ditransitiv etc.), și nu echivalarea la nivelul sintaxei intime, care presupune și tipuri identice de obiect/complement.

⁶Vezi detalii despre teoria propoziției din perspectivă funcțională în Halliday, 2004.

⁷Este bine cunoscut potențialul substantivului de a atrage determinative care redau mai expresiv sensurile de specificitate, cuantificare și calitate în comparație cu verbul.

⁸Facem din nou observația că varianta aceasta e mult mai puțin probabilă decât următoarea: „Întrebi chiar prosteste!”

⁹*A vesti* este din ce în ce mai mult utilizat cu tentă arhaică sau limitat semantic la accepția specifică limbajului religios.

¹⁰Corespondentul semantic reprezentat de varianta negată a verbului *a trăi* este unul pur teoretic, în acest caz, pragmatica recomandându-l doar pentru echivalarea sintagmei verbale funcționale *a (nu mai) fi în viață* [= *a (nu mai) trăi*].

¹¹În ciuda structurii superficiale trilexematice a parafrizei – excluzând mărcile infinitivului și conjunctivului – *a face* aici are doar rolul de a indica aspectul cauzativ.

¹²DEX, 1998, p. 331.

¹³În italiană, se folosește frecvent și verbul *raffreddarsi* cu această accepție, dar, spre deosebire de cele două sintagme, primul are și un sens figurat.

¹⁴Vezi von Polenz, 1963, Schneider, 1959, Faulseit, 1972.

Referințe**A. Bibliografie primară**

Anuței, M. (2000). *Dicționar român-german*. Lucman.

Adameșteanu, M., Popescu, G., Suhan, M. (2007). *Dicționar italian-român*. Corint (= Adameșteanu et alii, 2007a).

Adameșteanu, M., Tănase, I., Suhan, M. (2007). *Dicționar român-italian*. Corint (= Adameșteanu et alii, 2007b).

Condrea Derer, D. (coord.). (2001). *Dicționar român-italian/Dizionario romeno-italiano*. Editura 100+1 GRAMAR.

Coteanu, I., Seche, L., Seche, M. (coord.). (1998). *Dicționar explicativ al limbii române*. Univers Enciclopedic.

Levițchi, L., Bantaș, A., Nicolescu, A. (1974). *Dicționar englez-român*. Editura Academiei.

Levițchi, L. (1973). *Dicționar român-englez*. Editura Științifică.

Samharadze, Z., Calciu, Al. (2005). *Dicționar spaniol-român*. Univers Enciclopedic.

Samharadze, Z., Calciu, Al. (2009). *Dicționar român-spaniol*. Univers Enciclopedic Gold.

Savin, E., Lăzărescu, I., Țânțu, K. (1986). *Dicționar german-român*. Editura Științifică și Enciclopedică.

Stănciulescu-Cuza, M., Gherman, H., Lăzărescu, G. (1996). *Dicționar italian-român/ Dizionario italiano-romeno*. Editura 100+1 GRAMAR.

Weis, E. (1980). *Handwörterbuch I Englisch-Deutsch*. Ernst Klett.

Weis, E., Weis, E. (1982). *Handwörterbuch II Deutsch-Englisch*. Ernst Klett.

B. Bibliografie secundară

Bolinger, D. (1971). *The Phrasal Verb in English*. MASS & Harvard University Press.

Curme, G. O. (1931). *A Grammar of the English Language*. New York University Press.

Dirven, R., Radden, G. (1977). Semantische Syntax des Englischen. *Schwerpunkte Linguistik und Kommunikationswissenschaft*, 13.

Dixon, R. M. W. (1992). *A New Approach to English Grammar, on Semantic Principles*. Oxford University Press.

Engelen, B. (1968). Zum System der Funktionsverbgefüge. *WW*, 5, 289-303.

Faulseit, D. (1972). *Gutes und schlechtes Deutsch*. VEB Bibliographisches Institut.

Guilbert, L. (1975). *La créativité lexicale*. Larousse.

Halliday, M. A. K. (2004). *An Introduction to Functional Grammar* (3rd edition, revised by M. I.M. Matthiessen). Arnold.

Heidolph, K. E., Flämig, W., Motsch, W. (Ed.). (1981). *Grundzüge einer deutschen Grammatik*. Berlin.

König, E. (1973). *Englische Syntax 2: Struktur des einfachen Satzes*. Frankfurt a. M.

Martín Mingorance, L. (1983). Las unidades sintagmáticas verbales en inglés y en español. Metodología de análisis. En: *Actas del I Congreso Nacional de Lingüística Aplicada. Tendencias actuales en las aplicaciones de la lingüística* (pp. 211-220). Madrid. SGEL.

Măciucă, G. (2005). *Valori semantice și stilistice ale verbului în limbile română, engleză și germană. Consonanțe și disonanțe*. Universitas XXI.

Nickel, G. (1968). *Complex verbal structures in English*. London.

Palmer, F. R. (1987). *The English Verb* (Second Edition). Longman.

Pisot, R., Mahalu, L., Teodorovici, C. (2002). *Dicționar spaniol-român de expresii și locuțiuni*. Polirom.

Polenz von, P. (1963). Funktionsverben im heutigen Deutsch. *Sprache in der rationalisierten Welt. Beihefte zur Zeitschrift „Wirkendes Wort“*, 5. Pädagogischer Verlag.

Schneider, W. (1959). *Stilistische deutsche Grammatik*. Herder.